

SALİHA MERVE KAYA

**UYGULAMADA ÇOCUK YARGILAMASI:
İSTANBUL ANADOLU ADLİYESİ
ÇOCUK MAHKEMELERİNDE
DOSYA İNCELEMESİ**

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	VII
ÖNSÖZ	XI
İÇİNDEKİLER.....	XIII
GRAFİKLER.....	XIX
EKLER.....	XXI
KISALTMALAR.....	XXIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM ÇOCUK ADALET SİSTEMİNE GENEL BAKIŞ

I. GENEL OLARAK.....	9
II. ÇOCUK KAVRAMI	15
A. Korunma İhtiyacı Olan Çocuk	17
B. Suça Sürüklenen Çocuk.....	18
III.SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARIN CEZA SORUMLULUĞU	20
A. Kusurluluk ile İlişkisi.....	20

B. Ceza Sorumluluk Yaşının Belirlenmesi	22
C. Suça Sürüklenen Çocukların Ceza Sorumluluğuna İlişkin Yaş Grupları	25
1. 12 Yaşını Doldurmamış Çocuklar (0-12 Yaş Grubu).....	26
2. 12 Yaşını Doldurmuş 15 Yaşını Doldurmamış Çocuklar (12-15 Yaş Grubu)	30
3. 15 Yaşını Doldurmuş 18 Yaşını Doldurmamış Çocuklar (15-18 Yaş Grubu)	35
IV. ÇOCUĞUN YÜKSEK YARARI İLKESİ.....	36
V. DİVERSİYON (SİSTEM DIŞINA ÇIKARTMA/ YÖNLENDİRME)	38
A. Genel Olarak.....	38
B. Diversiyon Programlarının Arkasında Yatan Teori: Damgalama Teorisi.....	45
C. Onarıcı Adalet.....	46
D. Türk Hukuk Sisteminde Diversiyon'un Uygulandığı Üç Kurum: Uzlaştırma, Kamu Davasını Açmada Takdir Yetkisi ve Önödeme	51
1. Uzlaştırma.....	52
a. Soruşturma Evresi.....	59
b. Kovuşturma Evresi.....	64
2. Kamu Davasını Açmada Takdir Yetkisi	65
a. Kovuşturmayla Yer Olmadığına Dair Karar	65
b. Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi	67
3. Önödeme	69
VI. ÇOCUK ADALET SİSTEMİNDE ÇOCUKLARA ÖZGÜ KURUMLAR VE ÇALIŞANLAR.....	72
A. Çocuk Adalet Sisteminde Çocuklara Özgü Kurumlar	72
1. Çocukları Yargılayan Kurumlar	72
a. Çocuk Mahkemeleri ve Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri	72
b. Çocuk Mahkemesinde Yargılanmanın İstisnası.....	75

i. Suçun İşlendiği Yerde Çocuk Mahkemesi Bulunmaması.....	75
ii. Çocukların Yetişkinlerle Birlikte Suç İşlemesi.....	76
iii. Çocuk Hakkındaki Tutuklama Kararını Sulh Ceza Hâkiminin Vermesi	78
2. Cumhuriyet Savcılığı Çocuk Bürosu	79
3. Kolluğun Çocuk Birimi	80
B. Çocuk Adalet Sisteminde Çalışanların Atamaları ve Eğitimlerindeki Sorunlar	83
1. Hâkimler ve Savcılar.....	83
2. Kolluğun Çocuk Birimindeki Personel.....	85
3. Sosyal Çalışma Görevlisi	86

İKİNCİ BÖLÜM

ÇOCUĞUN ADİL YARGILANMA HAKKI VE İNCELENEN DOSYALAR ÜZERİNDEN TÜRK HUKUKUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

I. GENEL OLARAK.....	89
II. TÜRK HUKUK SİSTEMİNDE ÇOCUĞUN ADİL YARGILANMA HAKKININ İNCELENEN DOSYALAR ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ	91
A. Masumiyet Karinesi ve Değerlendirilmesi.....	91
1. Masumiyet Karinesi.....	91
2. Masumiyet Karinesinin Değerlendirilmesi	93
a. Savcılığın Eksik İnceleme Yapması	93
b. Kolluk Tutanaklarındaki İfadeler	98
B. Müdafî Yardımından Yararlanma Hakkı ve Değerlendirilmesi	102
1. Müdafî Yardımından Yararlanma Hakkı.....	102
2. Müdafî Yardımından Yararlanma Hakkının Değerlendirilmesi.....	104

C. Yargılama Giderlerinden Olan Avukatlık Ücretinin Çocuktan Tahsiline Karar Verilmesi.....	107
D. Makul Sürede Yargılanma Hakkı ve Değerlendirmesi.....	109
1. Makul Sürede Yargılanma Hakkı	109
2. Makul Sürede Yargılanma Hakkının Değerlendirilmesi.....	111
a. Suça Sürüklenen Çocuğa Ulaşılammaması	111
b. Tanık, Bilirkişi, Mağdur, Şikâyetçinin Duruşmada Hazır Bulunammaması/ Bulunmmaması.....	112
c. Tebligatın Kanuna Uygun Yapılmaması	113
d. Müdafî/Vekilin Duruşmada Hazır Bulunammaması/ Bulunmmaması.....	114
e. Cumhuriyet Savcısı, Hâkim ve Mahkeme Tarafından İstenilen Bilgilere Zamanında Cevap Verilmemesi	118
f. Mahkemenin İş Yükünün Fazla Olması ve Yeterli Mahkemenin Bulunmmaması	118
g. Yargıtay'da Çocuk Dairesinin Bulunmmaması	119
h. Davaların Birleştirilmesinde Bekletici Mesele Sorunu .	121
E. Mahremiyetin Korunması Hakkı ve Değerlendirilmesi.....	121
1. Mahremiyetin Korunması Hakkı.....	121
2. Çocuğun Mahremiyetinin Korunması Hakkının Değerlendirilmesi.....	123
F. Savunma Hakkı ve Değerlendirilmesi	128
1. Savunma Hakkı	128
2. Çocuğun Savunma Hakkının Değerlendirilmesi.....	129

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KORUMA TEDBİRLERİ, SOSYAL
İNCELEME RAPORU VE ADLİ TIP
RAPORU, KORUYUCU VE DESTEKLEYİCİ
TEDBİRLER VE GÜVENLİK TEDBİRLERİ,
KAMU DAVASININ SONA ERMESİ VE
HÜKÜM

I. KORUMA TEDBİRLERİ.....	135
A. Yakalama ve Gözaltına Alma.....	136
1. Yakalama.....	136
2. Gözaltına Alma.....	139
B. Tutuklama ve Adli Kontrol	140
1. Tutuklama	140
2. Adli Kontrol.....	144
II. SOSYAL İNCELEME RAPORU VE ADLİ TIP RAPORU.....	146
A. Sosyal İnceleme Raporu ve Adli Tıp Raporunun Hazırlanması Zorunlu mudur?	147
1. Sosyal İnceleme Raporu.....	147
2. Adli Tıp Raporu.....	151
B. Sosyal İnceleme Raporu ve Adli Tıp Raporu Ne Zaman Hazırlanmalıdır?	155
1. Sosyal İnceleme Raporu.....	155
2. Adli Tıp Raporu.....	159
C. Sosyal İnceleme Raporu ve Adli Tıp Raporu Kimler Tarafından Hazırlanır?	162
D. Sosyal İnceleme Raporunun Hazırlanmasındaki Süreye İlişkin Uygulamadaki Sorunlar	163
E. Bilirkişi Raporu Niteliğindeki Sosyal İnceleme Raporu ve Adli Tıp Raporu Arasındaki Farklılıklar ve Çelişkiler.....	166
F. Sosyal İnceleme Raporlarının Hukuka Uygunluk Problemi	171
1. Sosyal Çalışma Görevlisine Verilen Eğitimin Yetersizliği... ..	172

2. Fiziki Yetersizlik	176
3. Suça Sürüklenen Çocuk ve Ailesinin Tutumu	178
4. Mahkemenin Tutumu	179
III.KORUYUCU VE DESTEKLEYİCİ TEDBİRLER VE GÜVENLİK TEDBİRLERİ	181
A. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler	181
B. Güvenlik Tedbirleri.....	185
C. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirleri ile Güvenlik Tedbirlerinin Karşılaştırılması ve Uygulamadaki Sorunlar	190
IV. KAMU DAVASININ SONA ERMESİ VE HÜKÜM	193
A. Genel Olarak.....	193
B. Hüküm	195
1. Beraat Kararı.....	195
2. Ceza Verilmesine Yer Olmadığı Kararı.....	196
3. Davanın Reddi Kararı	197
4. Davanın Düşmesi Kararı	198
5. Mahkûmiyet Kararı	198
a. Genel Olarak.....	198
b. Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar.....	199
c. Hapis Cezasının Ertelenmesi	203
d. Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması.....	204
SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME.....	209
KAYNAKÇA	213
EKLER.....	231